

Rutina

Návraty archaického člověka k opakování téhož, tj. k napodobování archetypů až ke ztotožnění s nimi, představují jakousi náhražku za absolutně i relativně řídící instinkty. Jejich funkcí je zbavit jej nejistoty, základního znejistění a z něho vyplývající úzkosti (která se bytostně liší od konkrétního strachu). Odvrat od archetypů může být ovšem dramaticky postulován, ale nemůže být do všech důsledků proveden. Člověk je tvor pozvaný k životu ve svobodě. A svoboda vůbec nespočívá v jakési libovolné až svévolné volbě možností, které jsou zřejmé a proto zřetelně rozpoznané. Svobody dosahuje člověk tím, že náročné a riskantní rozhodování, při němž jako by šlo o všechno, postupně na základě zkoušek a omylů převádí na rutinu. Člověk se bez nejrůznějších typů rutinního chování nemůže obejít: je to právě rutina, která jej osvobozuje k vyšším funkcím. A právě v tom se ukazuje mimořádnost některých situací, v nichž se člověk musí rozhodovat, že taková rutina není žádoucí a není ani možná, když jde o osobní vztahy k druhému. Tam, kde jde opravdu o hluboký a pravý vztah jednoho člověka k druhému, prostě nemá rutina co pohledávat; a pokud se přece někdy objevuje, jsou tím osobní vztahy dost podstatně nahlodávány. V osobních vztazích se tak ukazuje s mimořádnou výrazností, že rutina je nutně vždy čímsi podřízeným něčemu jinému, nerutinímu a na žádnou rutinu nepřevoditelnému.

(Praha, 940526-1.)